

7. entorn **urbà i natural**

“

Qualitat de vida pels barris i des dels barris amb apostes de **sostenibilitat** tant a nivell social com mediambiental. Volem preservar la nostra **identitat com a poble** apostant per una relació ferma entre les persones a partir de polítiques urbanístiques i mediambientals que així ho promoguin

El terme municipal amb una extensió de 6,6 km² es troba dins l'anomenat Pla de Girona. El paisatge del municipi ve conformat principalment per un dels elements més determinants de l'entorn natural: el riu Ter, que travessa el municipi d'oest a est. L'acció continua i regular del riu Ter no només conforma una de les planes al·luvials més generoses de la comarca sinó que també ha estat un dels elements que ha configurat una intensa activitat econòmica relacionada amb el tèxtil. La Maçana, el Marroc, el rera Mus i la sèquia Monar conformen una xarxa hidrogràfica que directa o indirectament arriben al riu Ter. L'espai entre la sèquia Monar i el riu Ter presenta nombrosos regadius artificials que abasteixen d'aigua una de les poques zones agrícoles que queden al municipi. Tot això fa que el nostre municipi disposi d'espais de gran valor ambiental, ecològic i paisatgístic. Un d'aquests espais és el Parc de les Deveses que d'acord amb el Pla General conformen 310 ha, el 47% del terme municipal. Un autèntic pulmó verd per a les persones que viuen a Salt.

Les eines de planejament urbanístic i territorial que "afecten" al terme municipal són, d'una banda, el PGOU de Salt, aprovat el 2002, centrat especialment en el desenvolupament urbanístic municipal, i els diferents Plans Especials que d'aquest se'n deriven. De l'altra, tenim diferents eines de planejament supramunicipals com són el Pla Director Urbanístic del sistema urbà de Girona (PDUAG), aprovat el 2010, el Pla Territorial Parcial de les Comarques Gironines, aprovat el 2010 i que ordena el conjunt de la demarcació i la Xarxa Natura 2000 de caire més sectorial.

Entorn urbà: Cap a un urbanisme al servei del poble.

La competència en l'ordenació, la gestió i l'execució urbanística és una de principals manifestacions de l'autonomia dels pobles i ciutats. Tot i així, darrerament diversos plans supramunicipals han amenaçat aquesta autonomia i el nostre entorn natural i urbà.

El disseny urbanístic, el model de desenvolupament, són per tant un dels pilars bàsics que han definit, defineixen i definiran el poble que tenim i que tindrem amb totes les repercussions que això té: a nivell econòmic, social, ambiental, etc. És per aquest motiu que és un dels temes on cal tenir més clar el poble que volem. Volem ser una ciutat dormitori? Volem jugar un paper de polígon comercial i residencial perifèric dins d'aquesta àrea urbana? Volem ser el territori de les grans infraestructures de pas que se situen als afores de la capital? O volem fer que la independència de Salt hagi servit d'alguna cosa i tenir suficients elements per ser el centre de nosaltres mateixos? Deixar que aquesta funció que ens volen fer jugar, o el mercat immobiliari, guii com serà el Salt del futur seria renunciar als interessos públics de la ciutadania saltenca per poder construir un poble més equilibrat a nivell social i ambiental. Alhora, inhibir-nos en la millora de les zones urbanes és abonar una progressiva

degradació.

Des d'IPS-CUP plantegem un canvi de model de desenvolupament: a Salt ja no volem ser més, volem viure millor els que ja hi som, sigui quina sigui la procedència de cadascú. El model actual és molt simple: creixement urbanístic i requalificacions per aconseguir recursos fàcils. Molt recents queden encara les requalificacions del Frigorífics del Ter o la conversió de les zones industrials en el terciari de les grans superfícies comercials, per posar uns exemples. Aquest model oblida que el creixement també genera noves necessitats que s'han de preveure. Només volem contemplar el propi creixement vegetatiu en la planificació de les necessitats i no fluxos provinents d'altres indrets. És primordial continuar lluitant contra l'especulació urbanística tant en l'àmbit local com nacional.

La millora dels barris.

Allà on s'han de centrar més esforços, com a eix prioritari, ha de ser en la millora dels barris. I s'ha de fer de forma gradual, d'acord amb les possibilitats econòmiques. Un dels problemes principals de Salt és l'elevada mobilitat de població. La marxa de població i l'arribada de nova en unes condicions de pobresa pitjors de les que han marxat han dificultat qualsevol intervenció comunitària que requereix de continuïtat i han agreujat les problemàtiques socials. El plantejament, en conseqüència, és millorar els barris per millorar la qualitat de vida dels seus veïns i frenar la mobilitat de població.

- Intervenció urbanística en zones clau:

En aquest mandat s'ha descartat definitivament el projecte d'intervenció urbanística definit com a Àrea de Renovació Urbana (ARU) a la zona centre. El nostre grup ha insistit repetidament en no perdre la partida pressupostària dedicada a aquest projecte.

Continuem pensant que cal intervenir urbanísticament a la zona centre i que aquest procés ha de constar de tres parts:

- 1) Un estudi rigorós per saber on és més necessària una intervenció pública i com s'ha de dur a terme.
- 2) A partir de l'estudi: l'elaboració d'un projecte amb la participació del veïnatge.
- 3) I en darrer terme: l'execució amb garanties suficients que ningú en surti malparat.

Per a aquest fi caldran també altres intervencions a nivell social i comunitari que trobareu detallades en altres apartats d'aquest programa.

Més enllà de la zona centre, hi ha altres zones de Salt amb necessitats d'intervenció a nivell urbanístic que s'hauran de posar damunt de la taula per analitzar també amb quines mesures es poden afrontar.

- Rehabilitacions

Cal continuar en la línia de potenciar les rehabilitacions d'immobles aprofitant ajudes de diversos programes per a aquest fi.

- Millores als carrers

Seguirem el criteri, sempre que sigui possible, de fer voreres amples, amb arbres que donin ombra i que permetin el seu creixement sense que es talin quan comencen a donar la sensació de benestar buscada. Alhora s'han de protegir adequadament aquests arbres de les obres de la via pública ja que sovint en surten malparats.

Quant a mobiliari urbà apostarem, en tot allò que es pugui, per materials provinents del reciclatge.

En aquestes millores és clau la supressió de barreres arquitectòniques: voreres que permetin el passeig tranquil de cotxets o cadires de rodes, semàfors per a persones amb problemes de visió.

- Parcs

Plantegem uns parcs on el contacte amb la natura sigui un dels criteris principals juntament amb la funcionalitat i compatibilització d'espais per a diferents usos i edats. (veure la proposta d'espais públics per a una ciutat educadora a l'apartat d'educació).

- Equipaments de proximitat:

Per donar un bon servei a tothom cal planificar bé els equipaments públics amb una bona distribució que segueixi els criteris de proximitat. Per exemple, les escoles. No es poden planificar com si fossin un eix comercial de botigues (una al costat de l'altra). Igualment, per a instal·lacions esportives.

Per enèsima vegada hem d'incloure la creació de centres cívics. Aquesta vegada però, és més important que mai el recolzament de la ciutadania autoorganitzada que reclama la gestió comunitària de l'Ateneu Popular de la Coma Cros.

Trigarem a implantar aquests centres als diferents barris però s'ha de

començar en algun moment. I volem implantar-los amb totes les condicions que han de tenir.

També és important l'adquisició o disposició de locals veïnals autogestionats per a tal de facilitar la creació de xarxes veïnals que alhora reverteixen en reforçar la cohesió social.

- **Disciplina urbanística:**

Vetllar pel compliment de les ordenances relacionades amb els horaris comercials, permisos, llicències urbanístiques, etc. Caldrà per això, conscienciar, mediar i actuar.

- **Comerç de proximitat**

Potenciar el comerç de proximitat fins hi tot plantejant una moratòria per a la instal·lació de grans superfícies comercials a la perifèria. En qualsevol cas exigirem que la implantació de qualsevol gran superfície vingui acompanyada de convenis que reportin en beneficis socials a la població.

Entorn natural: Cap a un entorn natural que faciliti la cohesió social i l'equilibri ambiental.

L'entorn urbà ha d'estar format tant per espais interiors naturals com per espais periurbans naturals, però això no vol dir que els uns substituïxin els altres, sinó que han de ser complementaris. En el congrés de la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa (UICN) celebrat a Barcelona a finals de 2008 una de les resolucions ja reclamava com a urgent la integració en la infraestructura urbana dels espais periurbans no urbanitzats, naturals, agrícoles o forestals. També es reclamava que aquests espais deixin de ser considerats com a reserves per a la urbanització.

En aquest congrés també es va concloure que l'expansió urbana sense límits (metropolitanciació) dels pobles i ciutats no contribueix gens a gaudir d'una bona qualitat de vida, ja que trenca el benestar social de la ciutadania. Està demostrat que l'espai verd proporciona benestar, combat l'estrès i l'agressivitat i té efectes antidepressius.

Precisament al nostre municipi existeix una gran àrea natural periurbana que compta amb una gran diversitat d'ambients: és el Parc de les Deveses. D'acord amb el Pla General són 310 hectàrees entre la zona urbana i el riu Ter, el 47% del terme municipal, resultat d'una relació mil·lenària entre la gent i el riu. Aquest espai va ser protegit preventivament el 2006 per la Generalitat de Catalunya i definitivament el 2009. Actualment el Parc de les Deveses està

considerat com un “Lloc d'Importància Comunitària” (LIC Riberes del Baix Ter). Altres figures de planificació territorial que protegeixen aquest espai són:

- Xarxa Natura 2000, segons la Directiva Hàbitats (Directiva 92/43/CEE). Correspon a l'espai ES512001 Riberes del Baix Ter.
- Zona inclosa en el Domini Públic Hidràulic.
- Pla Hidrològic de les Conques internes de Catalunya (a l'article 12 recull el deure d'establir els cabals de manteniment del riu).
- Pla territorial parcial de les Comarques Gironines (l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva).
- Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Salt (DOGC 4444 de 9/08/2005).
- Pla Especial de protecció del patrimoni arquitectònic i elements d'interès històric del municipi de Salt.

També del 2009 és el Pla Especial urbanístic del sector SNU-1 de les Hortes i Deveses (PE de les Deveses-Parc de les Terres i Aigües del Ter). Aquest eina de gestió urbanística hauria de garantir: la conservació del patrimoni natural i cultural, la continuïtat de l'activitat rural (en especial l'horticultura), la gestió cooperativa i que tota la ciutadania en pugui gaudir. Aquest PE de les Deveses també va acompanyat d'un Pla d'Usos i Gestió del Parc de les Deveses. Però des d'IPS pensem que no n'hi ha prou amb “aprovar” eines de gestió urbanística si no vénen acompanyades de la dotació pressupostària corresponent.

Des d'IPS-CUP defensem també que les polítiques ambientals i socials han de poder garantir la salut dels ciutadans potenciant grans espais verds a l'interior del nucli urbà així com també grans espais naturals periurbans, ja que aquests últims funcionen com a hàbitats naturals de flora i fauna, i juntament amb els connectors biològics naturals formen els corredors de pas de les diferents espècies d'éssers vius.

Al Congrés de la UICN de 2012 es van defensar els espais periurbans com a espais que ajuden a enfortir la cohesió social i l'equilibri ambiental promovent no només la protecció ambiental d'aquests espais sinó també la posada en valor dels sistemes agroalimentaris que acullen. La promoció d'aquests sistemes a nivell local permet la reducció de la petjada ecològica i una millora de la situació ambiental a través del desenvolupament dels circuits de comercialització de proximitat, la consolidació del teixit socio-econòmic local, el recolzament al consum local i la producció i transformació dels productes locals.

Concretant a nivell de propostes;

Vetllarem el compliment de l'acord de Ple pel qual un 1% del pressupost municipal ha de ser destinat a la gestió del Parc de les Deveses, amb la finalitat de condicionar i mantenir els espais destinats a l'esbarjo així com protegir els espais de més interès natural.

Apostem per donar a conèixer el patrimoni natural i cultural del Parc de les Deveses i implicarem a la població en la seva gestió de manera participativa i transversal. Promovent sempre que es pugui el consens a cada nou pas sobre accions futures (concertació civil).

Lligat amb el que es proposa en l'apartat de cultura, considerem important revitalitzar el Museu de l'Aigua com a centre d'interpretació del parc i treballarem per convertir les instal·lacions de les brigades en un centre d'acollida del Parc de les Deveses.

Promourem la coordinació entre els municipis de Salt i Girona per tal que les accions de millora i preservació es complementin i siguin efectives per tal que la connectivitat dels espais naturals d'ambdós municipis quedi assegurat. En aquest mateix sentit procurarem aconseguir que els camins que duen al Parc de les Deveses estiguin arbrats en tot el seu recorregut.

Quant al riu, lluitarem per aconseguir que es respecti el cabal ecològic fixat a la Llei de 1959 i pel Pla Sectorial de Cabals de manteniment de les Conques Internes de Catalunya.

Donat que el benefici de l'horticultura de proximitat està més que demostrada vetllarem pel manteniment de les hortes, promourem l'agricultura ecològica i farem el possible per adquirir aquelles finques o parcel·les que poguessin quedar en desús per a usos socials i educatius.

Infraestructures al territori.

Tal com comentàvem al principi del capítol s'ha col·locat a Salt la funció de polígon de la perifèria. I també en infraestructures de pas. Des de fa temps ens n'estan planificant i executant cada vegada més al nostre terme municipal i concretament pels nostres espais naturals.

Des d'IPS-CUP ens seguirem oposant a aquestes polítiques per diferents raons:

Perquè malmeten el nostre territori, especialment l'únic gran espai natural que tenim protegit: El Parc de les Deveses.

Perquè responen a plantejaments insostenibles: no es pot simplement ampliar, per exemple, les vies de comunicació cada vegada que s'acosten al límit de la seva capacitat i així indefinidament sense cap més alternativa.

Perquè més que el servei als usuaris el que realment mou l'execució d'aquests plans és el negoci d'unes determinades empreses.

Perquè no es pot concebre la declaració "d'una utilitat pública" quan l'opinió de la gent que viu al territori és menystinguda constantment.

Continuem reclamant des d'IPS-CUP que l'Ajuntament lideri una resposta ciutadana en contra de totes aquelles infraestructures que destrossen sense cap mena de sentit el nostre territori, al marge de les al·legacions que es puguin fer.

En aquest sentit donarem el nostre suport a la Plataforma N141 en les seves reivindicacions i lluitarem per a un millor traçat d'aquesta via, però sota cap concepte amb la proposta inicial de pas pel bell-mig de les Deveses. Vetllarem perquè les reivindicacions es facin arribar al Parlament i treballarem perquè la redacció final del projecte sigui una via segura i alhora respectuosa amb el medi ambient.

Síntesi.

Un poble són les persones i el territori on viuen aquestes persones. Si malmetem el nostre territori estem malmeten el nostre benestar físic, emocional i social.

Hem defensat i defensarem polítiques urbanístiques que no siguin especulatives, volem créixer en qualitat i no quantitat. Volem que la nostra sigui una ciutat amable on tothom hi pugui viure amb dignitat i bé. Volem uns barris al servei de la gent, i no al revés. Apostem per la proximitat, pels espais de relació en els propis barris, i per la remodelació dels barris del poble més que per construir i desenvolupar noves àrees. La rehabilitació i la recuperació harmònica de l'espai és un dels objectius que ens plantejem per així afavorir no només la fisonomia dels carrers sinó també les relacions interpersonals.

Un poble també és la relació que manté amb l'entorn natural que l'envolta. El respecte i el manteniment de les deveses com a espai natural, pulmó de Salt, espai lúdic i de relació són punts claus de la nostra aposta amb el medi ambient.

Propostes.

- Treballarem per una canvi de model urbanístic i de planejament que defuig de grans i nous desenvolupaments per centrar-nos en la millora dels barris actuals.
- Estudiarem la rehabilitació del barri centre per adequar-lo en la mesura del possible a les necessitats de les persones.

- Apostem per una xarxa de local veïnals amb funcions socials i de relació.
- Impulsarem el comerç de proximitat en els barris.
- Dissenyarem o remodelarem espais públics pensant en la multifuncionalitat dels mateixos, així com l'ús de elements públics que siguin construïts amb materials reciclats. Carrers, parcs i places pensats per a totes les persones, petits i grans, i amb especial atenció a les barreres arquitectòniques.
- Vetllarem perquè les Deveses puguin rebre el tracte que es mereixen: 1% del pressupost, cabal adequat pel riu Ter, etc.
- Promourem programes i projectes Salt per a donar conèixer el nostre territori natural.
- Plantegem la transformació de l'antic escorxador en un centre d'interpretació de les deveses així com la creació d'un alberg amb aquesta primera finalitat.
- Estudiarem la viabilitat d'hortes comunals i ecològiques
- No permetrem que cap infraestructura destrossi el nostre entorn natural.